

Upphovsrätt för studenter

Bakgrund

[Upphovsrättslagen](#) styr hur man får använda någon annans arbete. Upphovsrätten ger skaparen av verket, upphovsrättsinnehavaren, rätten att bestämma över hur deras verk får användas. Därför behöver man be upphovsrättsinnehavaren om lov för att få använda upphovsrättsskyddat material. Upphovsrättsinnehavare kan exempelvis vara författare, fotografer eller konstnärer.

Upphovsrättsskyddat material är t.ex. texter, inspelat tal, datorprogram, konstnärliga verk av olika slag, diagram, figurer, bilder, ljud och video. Material tillgängligt både i tryck och på internet skyddas av upphovsrätten. Upphovsrätten börjar gälla den dag då verket skapades och gäller under upphovsrättsinnehavarens livstid samt 70 år efter upphovsrättsinnehavaren avlidit.

Som författare till din uppsats eller ditt examensarbete äger du också upphovsrätten till det.

Högskoleavtalet

Genom avtal slutna mellan svenska lärosäten och [Bonus Copyright Access](#), är det tillåtet för lärare och studenter att i utbildningssyfte inom lärosätet dela och distribuera upphovsrättsskyddat material genom att:

- Spara digitalt på lärosätets slutna nätverk (t.ex. Lisam),
- Använda kopierat material i presentationer som t.ex. PowerPoint,
- Spara och dela ut digitala presentationer på läroverkets slutna nätverk och e-post,
- Dela ut papperskopior till registrerade studenter.

Det är tillåtet att kopiera ett begränsat antal sidor av ett arbete för privat bruk, vilket inkluderar studier. Utifrån avtalet med Bonus Copyright Access är det tillåtet att kopiera och dela 15%, men inte mer än 15 sidor av en publikation.

Återanvända upphovsrättsskyddat material

Du får alltid citera och referera texter som någon annan har skapat, men i rimlig omfattning som krävs för sammanhanget och med korrekt referens.

Om du vill använda foton, diagram, figurer osv. som någon annan skapat gäller olika regler beroende på hur ditt arbete ska publiceras.

Om det endast ska lämnas in för att få betyg på en kurs och inte spridas i tryck och/eller elektroniskt utanför universitetet behöver du inte ha tillstånd från upphovsrättsinnehavaren (t.ex. författarens, fotografens eller förlagets). Hit räknas

att lämna in en tryckt kopia på ett arbete till din lärare eller att ladda upp din rapport i Lisam.

Ditt examensarbete eller uppsats publiceras däremot offentligt, då det sprids i tryck och/eller elektroniskt utanför universitetet. Därför krävs tillstånd från upphovsrättsinnehavaren (t.ex. författarens, fotografens eller förlagets).

Om man inte lyckas få kontakt med upphovsrättsinnehavaren kan inte verket återanvändas.

Creative Commons-licenser (CC)

En del material på internet har tydliga licensavtal via [Creative Commons](https://creativecommons.org/about/clicenses/) (CC), som talar om hur man får använda materialet, utifrån upphovsrättsinnehavarens önskemål, utan att behöva fråga om lov. Referens ska alltid anges.

Creative Commons-licenser består av fyra villkor:

- BY Erkännande (Attribution)
- SA Dela Lika (Share Alike)
- ND Inga Bearbetningar (No Derivatives)
- NC Icke-Kommersiell (Non-Commercial)

Källa: Creative Commons (u.å.). About CC Licenses.

<https://creativecommons.org/about/clicenses/>

De fyra villkoren ovan kan kombineras till sex olika licenser:

- CC BY
- CC BY-SA
- CC BY-ND
- CC BY-NC
- CC BY-NC-SA
- CC BY-NC-ND

Källa: Creative Commons (u.å.). About CC Licenses.

<https://creativecommons.org/about/clicenses/>

När man återanvänder material med en CC-licens ska en referens anges som innehåller en länk till den CC-licens som materialet har. Nedan visas exempel på ett fotografi med en CC-licens i en referenslista enligt Harvard:

Miller, P. (2006). BedZED tulips [fotografi].

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:BedZED_tulips.jpg Licens [Creative Commons \(BY\)](#)

Publicera studentarbete

Eftersom det är du som författare till ditt exjobb eller uppsats som är upphovsrättsinnehavare så väljer du själv om du vill publicera arbetet online. På förlaget [LiU E-press hemsida](#) finns information om hur du går tillväga. På publiceringsavtalet som du behöver skriva på kan du välja om du vill ge ut arbetet med en Creative Commons licens (CC BY eller CC BY-NC). Du ansvarar själv för att licensen skrivs ut i ditt arbete.

Har du frågor?

Kontakta biblioteket@liu.se så hjälper vi dig gärna!